

Schyssta jobbresor

En rapport från tematräffen i Malmö stadshuset den 28 februari.

Varje dag reser hundratusentals skåningar till, från och i arbetet. Andelen som gör dessa resor med bil minskar, men utgör fortfarande en stor del. Kan tekniska lösningar och beteende-påverkan få fler att resa mer aktivt och miljövänligt? Region Skåne bjöd in gäster från flera spännande projekt i regionen för att svara på den frågan.

1 Ljusa utsikter för cykeln

De hållbara resorna ökar och bilkörandet minskar. Det kunde Lisa During Janson, strateg inom hållbart resande på Region Skåne, berätta. 2018 låg andelen bilresor omkring 52 procent, en bra bit på vägen till målet på 42 procent 2030. I resvaneundersökningar anger många att förmåner, exempelvis fri parkering på jobbet, är en starkt bidragande orsak till att man faktiskt väljer bilen före andra alternativ.

Utvecklingen av Supercykelstråk

Hälften av alla skåningar har faktiskt möjlighet att kunna cykla till jobbet på runt 30 minuter. Med dessa goda förutsättningar sjösattes konceptet Supercykelstråk under hösten 2019. Konceptet hämtar inspiration från flera lyckade projekt i Europa, och går ut på att identifiera viktiga cykelvägar, förbättra dem och få fler att använda dem i större utsträckning. Både för att underlätta inpendlingen till större orter och städer och för att aktiv pendling är en del i att möta folkhälsoutmaningarna i regionen. Just nu pågår ett arbete med att förbättra de viktigaste pendlingsstråken och få fram ett datum för när de första Supercykelstråken kan öppnas.

2 Malmö Works: företag för schyssta jobbresor

Hur får man företag att engagera sig för hållbar och aktiv pendling inom den egna organisationen? Den frågan har Olof Rabe och hans kollegor tagit sig an. De driver Malmö Works, ett initiativ av Malmö stad och Skånetrafiken som arbetar för

att staden ska ge mer plats åt de som väljer att gå, cykla och åka kollektivt. Konceptet utgår från resvaneundersökningar och bygger på en gemensam digital verktygslåda där progressiva företag och Malmö Works jobbar tillsammans med att skapa förändrade resvanor.

Konceptet utvecklades under 2018 med nio pilotföretag från olika branscher som tillsammans har fått utveckla konceptet och hur det ska fungera. Under 2019 testades konceptet och det utvärderas under våren 2020.

Djupare engagemang

En framgångsfaktor i projektet har varit att jobba aktivt med företagen. Inom Malmö Works innebär det flera saker. Det sker kontinuerlig mätning och uppföljning av resultaten. Företagen har ett förändringsforum där man kan dela tips och erfarenheter och föra en dialog med staden. Och det är inte bara företagsledningarna som engageras – jobbresandet finns med på agendan i samtalen mellan chefer och anställda. Den digitala verktygslådan gör det dessutom enklare för de deltagande företagen och deras anställda att engagera sig.

Att låta företagen vara med och forma förutsättningarna tror Olof har gjort att fler vill vara med och satsa på projektet. Med ett djupare engagemang är det enklare för företagen att se både miljövinster och de affärsstrategiska fördelarna med att driva utvecklingen av hållbara jobbresor.

Ambitiösa mål

Arbetsresor står för en stor del av dagens bilresande. Ett av Malmö Works mål är att Malmö ska kunna växa med 100 000 invånare till 2030, utan att bilresandet ökar. Man vill också att Malmö Works ska växa nationellt. Målet är att det ska bli Sveriges första och bästa digitala stöd för schyssta jobbresor. 2025 hoppas Olof att de har engagerat runt 100 företag och 15 000 medarbetare.

”Bjud in medarbetarna att vara med och påverka” – Olof Rabe, Malmö Works

3 Hållbara företagsresor i regionen

Peter Odhner från Länsstyrelsen i Skåne har mycket gemensamt med gänget på Malmö Works. Han driver nämligen ett liknande projekt fast på regionnivå. Även de har samarbetat med Skånetrafiken, men också Energikontoret och en konsultfirma. Målet har varit att de sju deltagande företagen ska minska sina utsläpp med fem procent.

Tydligheten viktig

Peter lyfter tydlighet som en viktig faktor för att lyckas med projekt av den här typen. Både för att kunna rekrytera deltagarföretag och nå resultat. Man behöver en tydlig handlingsplan och se till att företagen följer den. Här säger Peter att regelbunden coaching har varit till stor hjälp. Att hitta företag som leds av engagerade chefer har också varit en nyckel, eftersom de i sin tur har en förmåga att kunna engagera sin personal.

Nätverksträffar

Mycket av det som fungerar bra har Peters projekt gemensamt med Malmö Works. Inte minst att ge företagen ett forum där de kan arbeta tillsammans mot samma mål. Därför har de anordnat regelbundna nätverksträffar för att dela kunskap och erfarenheter.

Ser snabbt resultat

Peter lyfter ett av företagen som redan vid slutet av 2019 lyckats sänka sina reserelaterade utsläpp med 18 procent. Han berättar också att han märker att företagen snabbt ser värdet av att delta – miljömässigt, ekonomiskt och ur ett PR-perspektiv.

Framtidsplaner

Länsstyrelsens projekt har mycket gemensamt med Malmö Works, och Peter ser en möjlighet till samarbete mellan dem i framtiden. Han vill också använda kommunikationsinsatser för att sprida konceptet inom de deltagande företagskoncernerna på nationell nivå.

*”Ett tydligt koncept får med företagen på tåget”
– Peter Odhner, Länsstyrelsen i Skåne*

4 Lunds kommun satsar på mobilitet

Hur ser det hållbara resandet ut i den offentliga verksamheten? Thea Ohlander Arfwidsson vid Serviceförvaltningen i Lunds kommun har varit med och drivit Lunds mobilitetsprojekt – ett projekt som ska resultera i fossilfria och optimerade tjänste-resor inom kommunens verksamhet.

Bilcentral blev mobilitetsservice

Thea berättar att kostnaderna för transporter i tjänsten varit höga historiskt sett. Det beror till stor del på att man haft en stor fordonsflotta där många av bilarna är stillastående stora delar av dagen. Därför bestämde man sig för att istället satsa på mobilitet, med fler hållbara alternativ och fordonsdelning i fokus. Istället för att varje avdelning inom kommunen har ett antal egna fordon skapades fordonspooler med el- och biogasbilar och cyklar. Alla bilar utrustades dessutom med elektroniska körjournaler.

Hållbar nudging

I ett nytt bokningssystem får användarna hållbara resealternativ som att gå, cykla eller resa kollektivt presenterade först. Och många gånger är de hållbara alternativen både smidigare och snabbare än bilen. Tanken är att man som användare ska fundera en extra gång innan man bokar en bil. Helt enkelt att göra det lätt att välja rätt.

Synliggör effekterna

Med de elektroniska körjournalerna och ett nytt betalningssätt får varje avdelning insikt i hur mycket man använder kommunens fordon och vad det faktiskt kostar. Det hjälper avdelningarna att se vad de har för reella behov, som kan skilja sig stort från vad man tidigare upplevt ha haft för behov. Faktum är att den första fordonspoolen som testades kunde halvera antalet bilar redan efter fyra månader.

Vanor är en utmaning

Att kunna synliggöra kostnader och behov är bra. Men ekonomiska motiv räcker inte alltid hela vägen enligt Thea. Att välja bilen är en vana som kan vara svår att bryta. Men hon tror att mobilitetsprojektet är ett stort steg på vägen till att skapa nya vanor för hållbart resande i tjänsten. Tydlig och kontinuerlig kommunikation om vad som händer och varför har varit ett viktigt redskap för att få med Lunds kommuns medarbetare på tåget. Och självklart att våga skapa förändring.

5 Diskussion

Träffen avslutades med en diskussion och frågepanel kring dagens tema. En punkt som diskuterades är den offentliga verksamhetens roll i privata företags hållbarhetsarbete. Många är överens om att initiativ som dessa ofta är en nödvändig katalysator innan företagen gör hållbart resande till en del av sin kärnverksamhet. Men det lyfts samtidigt att den offentliga verksamheten måste bli bättre: att föregå med gott exempel och vara en del av den hållbara utvecklingen inom schyssta jobbresor.

Theas tips:

- Var modig
- Skaffa rätt mandat
- Skapa engagemang
- Kommunicera och informera

